

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/19173-3
Saksbehandler Arne Mowatt Haugland

Utvalg	Møtedato
Oppvekst- og utdanningsutvalget 2023 - 2027	28.01.2025
Kommunestyret 2023 - 2027	06.02.2025

Forslag til høring-Balansert oppvekst i skjermens tid

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Grimstad kommune oversender høringsuttalelse til Kunnskapsdepartementet. Grimstad kommune stiller seg positiv til de anbefalinger som utvalget presenterer i NOU 2024 - 20 Det digitale (i) livet Balanser oppvekst i skjermens tid.

Vedlegg

Sammendrag

NOU 2024:20, "Det digitale (i) livet", presenterer skjermbruksutvalgets sitt kunnskapsgrunnlag om hvordan barn og unges skjermbruk i barnehage, skole og fritid påvirker helse, livskvalitet, læring og oppvekst. Videre gir utvalget, basert på kunnskapsgrunnlaget, innspill til politikkutvikling og råd om behovet for tiltak. Rapporten understreker at digitalisering gir store muligheter, men også utfordringer.

Hovedpoengene er:

En skjerm er ikke bare en skjerm: Bruken av digital teknologi, hva den brukes til, når og med hvem, er viktigere enn bare skjermtid.

Nyanser i skjermbruk: Utvalget ser på skjermbruk i ulike kontekster (fritid, i barnehage, skole).

Kompleksitet: Årsaksforholdene mellom skjermbruk og ulike utfall er komplekse, og enkle svar er ikke mulig. Utvalget presenterer et bredt kunnskapsgrunnlag.

Hovedutfordringer: Utvalget identifiserer viktige utfordringer knyttet til søvn, psykisk helse, konsentrasjon og læring.

Utvalgets anbefalinger: Utvalget presenterer sine hovedanbefalinger for en balansert, trygg og sunn skjermbruk, samt et behov for mer nyansert forskning og en bredere samfunnsdebatt.

Fakta

NOU 2024:20, "Det digitale (i) livet", presenterer utvalgets anbefalinger for å sikre en balansert, trygg og sunn skjermbruk for barn og unge. Rapporten understreker at digitalisering gir fantastiske muligheter, men også utfordringer som krever en helhetlig tilnærming.

Rapporten fremhever behovet for koordinert arbeid og en mer varig struktur som kan følge teknologiutviklingen, kartlegge forskning, evaluere tiltak og veilede myndigheter og befolkning i teknologiens bruk.

Hovedanbefalingene i rapporten retter seg mot flere aktører:

Myndighetene:

Gjennomføring av DSA (Digital Services Act): Høyt prioritert gjennomføring av EU-forordningen om digitale tjenester i norsk rett, med fokus på beskyttelse mot skadelig innhold og design.

Regulering av plattformer: Pådriver for internasjonal regulering av avhengighetsskapende egenskaper i sosiale medier og pengespill-lignende elementer i dataspill.

Aldersgrenser: *Motstand* mot myndighetsbestemt aldersgrense for alle sosiale medier. Plattformer bør selv sette aldersgrenser basert på innhold og funksjoner. Effektivt tilsyn med mulighet for sanksjoner er nødvendig.

Foreldrekontroll: Plattformer bør sette standardinnstillinger på høyeste trygghetsnivå, og foreldrekontroll må være enkelt tilgjengelig og forståelig. Støtte regjeringens arbeid med aldersverifisering på plattformene.

Åpenhet og datadeling: Plattformer må ha økt åpenhet og dele data med myndigheter og forskere. Dette for å få bedre kunnskap om hvordan egenskaper i plattformen fungerer, og hvilke konsekvenser dette har for brukerne.

Skoler og barnehager:

Balanse: God balanse mellom digitale teknologier og trykte bøker, med fokus på trykte bøker ved lesing av lengre tekster.

Tid til lesing: Tilstrekkelig tid til lesing av sammenhengende tekster og høytlesing.

Distraksjoner: Begrense digitale distraksjoner og hjelpe elever med å regulere skjermbruk.

Måltider: Unngå skjermbruk under måltider.

Ergonomi: Fokuser på ergonomiske forhold ved bruk av digitale enheter.

Veiledning: Veiledning av foreldre om digital teknologi.

Foreldrekontroll: Foreldrekontroll på enheter som sendes hjem med barn.

Ansattes skjermbruk: Ansatte bør være bevisste på egen skjermbruk.

Forskning:

Nyansert forskning: Behov for mer kontinuerlig og nyansert forskning på skjermbruk, årsaksforhold, intervensjoner og brukermedvirkning. Spesielt innenfor pedagogiske og didaktiske sammenhenger, samt tverrfaglig forskning.

Videre gir utvalget råd om skjermbruk for barn og unge, delt inn etter aldersgrupper:

Barn under 2 år: Sterk begrensning av skjermbruk. Voksne bør begrense egen skjermbruk når de er sammen med barn. Unngå store skjermer i bakgrunnen.

Barn mellom 2 og 5 år: Balansere skjermbruk med andre aktiviteter. Skjermbruk bør ikke være en vesentlig del av barnets våkne tid. Alderstilpasset innhold og bruk sammen med voksne. Unngå skjerm før leggetid og under måltider.

Barn mellom 6 og 12 år: Skjermbruk må inngå i en balansert hverdag med søvn, måltider, lek,

skolearbeid, fysisk aktivitet og sosialt samvær. Skjermfrie soner. Foreldre skal kjenne til barnas digitale aktiviteter og være gode rollemodeller. Aldersgrenser bør følges. Foreldresamarbeid om skjermregler. Unngå skjerm før leggetid og under måltider. Konsentrere seg om en ting om gangen.

Unge mellom 13 og 19 år: Balansert liv med tilstrekkelig tid til søvn, måltider, skolearbeid, fysisk aktivitet og sosialt samvær. Skjermfrie soner. Voksne er rollemodeller. Aldersgrenser bør følges. Ungdom deltar i å lage skjermregler. Unngå skjerm før leggetid. Konsentrere seg om en ting om gangen.

Utvalget understreker at punktene over er *råd*, ikke påbud eller forbud, og at det er viktig å tilpasse rådene til barnets individuelle behov og familiens situasjon. Det er også viktig å fremheve at skjermtid alene ikke er avgjørende, men heller *hvordan* skjermene brukes og hva de brukes til.

Vurderinger:

Kommunedirektøren støtter utvalgets søkelys på en balansert tilnærming til skjermbruk. Det er viktig å fremheve at digitalisering åpner for store muligheter, både pedagogisk og sosialt, men at det samtidig krever en bevisst og ansvarlig tilnærming for å unngå negative konsekvenser. Utvalget peker riktignok på at det ikke bare handler om skjermtid, men også hvordan og hvorfor skjermer brukes, noe kommunedirektøren mener er en svært viktig nyansering. Skjermbruk i seg selv er ikke problemet, men en ubalansert og ureflektert bruk kan derimot være det.

Utvalgets påpekning om at "en skjerm ikke bare er en skjerm" synes svært treffende. Kommunedirektøren ser i vår egen praksis at digital teknologi i skolen brukes på svært ulike måter. Det kan være verktøy for læring, kommunikasjon og kreativitet, men også en kilde til distraksjon og avhengighet. Utvalget tar opp viktige punkter som søvn, fysisk aktivitet og sosialt samvær, aspekter skolen må ta hensyn til for å sikre elevenes velvære. Utfordringene med avhengighetsskapende design i sosiale medier og dataspill er også viktige og krever oppmerksomhet fra alle involverte parter.

Kommunedirektøren mener det er essensielt at skolen og hjemmet samarbeider tett om å fremme en balansert og sunn skjermbruk. Dette krever god kommunikasjon, deling av kunnskap og felles verdisyn. Utvalget understreker viktigheten av at foreldrene engasjerer seg i sine barns digitale liv, og at skolene må bidra til å støtte denne prosessen. Foreldrene har det primære ansvaret for sine barn, og det inkluderer også å lære dem digital dømmekraft og fremme en etisk og ansvarlig tilnærming til teknologi. Skolen kan spille en meget viktig rolle i dette arbeidet, men skal ikke overta foreldrenes ansvar.

Avslutningsvis vil kommunedirektøren understreke at en kontinuerlig og nyansert samfunnsdebatt om barnas digitale hverdag er avgjørende for å sikre deres velvære og utvikling. Utvalget har satt en viktig agenda og kommunedirektøren ser frem til å bidra til den videre diskusjonen.

Konklusjon

Grimstad kommune oversender høringsuttalelse til Kunnskapsdepartementet. Grimstad kommune stiller seg positiv til de anbefalinger som utvalget presenterer i NOU 2024 - 20 Det digitale (i) livet Balanser oppvekst i skjermens tid.